

Erich Maria Remarque

PE FRONTUL
DE VEST
NIMIC NOU

Traducere din limba germană
de Emanoil Cerbu

POLIROM
2022

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Erich Maria Remarque, *Im Westen nichts Neues*

Copyright © 1929 by New York University, successor-in-interest to the literary rights of The Estate of the Late Paulette Goddard Remarque
All rights reserved

© 2016, 2017, 2022 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © Netflix 2022. Used with permission

Lucrare apărută cu acordul COPYRO – Societate de Gestiune Colectivă a Drepturilor de Autor

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

REMARQUE, ERICH MARIA

Pe frontul de vest nimic nou / Erich Maria Remarque; trad. din lb. germană de Emanoil Cerbu. – Ed. a 4-a. – Iași: Polirom, 2022

ISBN: 978-973-46-9252-1

I. Cerbu, Emanoil (trad.)

821.112.2

Printed in ROMANIA

Artileria engleză a fost întărită; asta auzim numaidecât. La dreapta fermei sunt acum cel puțin patru baterii de 20,5, mai multe decât înainte, iar îndărătul ciotului de plop s-au clădit aruncătoare de mine. Au fost aduse și numeroase drăcovenii de-alea mici franțuzești cu focoașe percutante.

Ne e inima grea. Două ceasuri după ce ne-am instalat în tranșee suntem bombardati de către propria noastră artilerie. E a treia oară în decurs de patru săptămâni. Dacă ar fi erori de ochire, n-ar spune nimeni nimic, dar pricina este că țeștile tunurilor s-au lăbărțat de prea mult uzaj; împrășcă până și în sectorul nostru, atât de nesigure au devenit tragerile. În noaptea asta, din cauza lor, avem doi răniți.

*

Frontul e o colivie în care trebuie să aștepti, cu nervii biciuiți, ce se va întâmpla. Ne aflăm sub grila traiectoriilor de obuze și trăim în încordarea nesiguranței. Deasupra noastră planează hazardul. Când vine un proiectil, pot să mă ghemuiesc, atâta tot; unde va cădea, nu pot nici să știu, nici să dirijez.

Hazardul acesta e pricina care ne face nepăsători. Mă aflam acum câteva luni într-un adăpost și jucam cărți; după aceea m-am ridicat și m-am dus să vizitez niște cunoscuți dintr-alt adăpost. Când am revenit, n-am mai găsit nici urmă din adăpostul unde jucasem; un obuz căzut în plin l-a făcut una cu pământul. M-am întors la al doilea adăpost și am sosit tocmai bine ca să dau o mână de ajutor la dezgroparea lui; în lipsa mea, fusese astupat și el de o explozie.

Pe cât de întâmplător pot fi lovit de moarte, tot astfel rămân în viață. Într-un adăpost blindat pot fi făcut ciulama, iar pe câmp deschis să stau zece ore sub foc de baraj și să scap nevătămat. Fiecare soldat rămâne în viață numai datorită unui număr nesfârșit de hazarduri. Și fiecare soldat crede și se încrede în hazard.

*

Trebuie să ne ferim pâinea. În ultima vreme, de când tranșeele nu prea mai sunt în ordine, șobolanii s-au înmulțit grozav. Detering e de părere că apariția lor e cel mai sigur indiciu c-o să fie lată.

Șobolanii de aici sunt deosebit de respingători pentru că sunt foarte mari. Fac parte din categoria acelor care se numesc șobolani de cadavre. Au capete hidoase, nude, cu trăsături ostile și ți se face rău numai când le vezi cozile lungi și golașe.

Par a fi foarte flămânzi. Aproape tuturor camarazilor le-au ciugulit din pâine. Kropp și-a pus-o pe a lui sub cap, învelită bine în foaia de cort, dar nu poate dormi, pentru că șobolanii îi aleargă peste obraz ca să ajungă la pâine. Detering a vrut să fie șiret; a prins de tavan o sârmă subțire și și-a agățat de ea sacul cu pâine. Noaptea, aprinzând lanterna de buzunar, vede sârma bălăbănindu-se înapoi și încolo. Pe pâine stă călare un șobolan gras.

În cele din urmă punem capăt tărașeniei. Colțurile de pâine, roase de șobolănime, le tăiem cu grijă; de aruncat toată bucata, nici gând, căci ar însemna să n-avem ce mânca mâine.

Feliile tăiate le îngrămădim la mijloc pe pământ. Fiecare își scoate sapa și stă gata să lovească. Detering, Kropp și Kat și-au pregătit lanternele.

După câteva minute auzim primii pași și întâile ronțaieli. Zgomotul se întetește și acum sunt multe piciorușe care calcă mărunț. Subit, lanternele își fulgeră lumina, iar noi izbim cu toții în grămada neagră care se împrăstie chirăind în toate direcțiile. Suntem mulțumiți de succes. Adunăm cu sapele resturile de șobolani, le aruncăm peste marginea tranșeei și ne punem din nou la pândă.

Încă de câteva ori ne reușește lovitura. După aceea însă, șobolanii încep să bage de seamă sau au mirosit sângele. Nu se mai întorc. Totuși, a doua zi, firimiturile de pâine de pe jos au dispărut.

În sectorul vecin, șobolanii au atacat doi motani mari și un câine, i-au mușcat, i-au omorât și i-au mâncat.

*

A doua zi ni se distribuie brânză de Olanda. Fiecare primește aproape un sfert de calup. Asta e pe de o parte bine, pentru că e o brânză delicioasă – dar pe de altă parte e semn rău, căci până acum, de câte ori ni s-au dat calupuri de-acestea cu coaja roșie, ne-am aflat în preajma unor zile foarte grele. Bănuiala ni se întărește și mai mult când primim și rachiu. Deocamdată îl bem; dar prea bine nu ne simțim.

În cursul zilei împușcăm pe întrecute șobolani și tăiem frunză la câini. Proviziile de cartușe și de grenade de mână ne sunt sporite. Baionetele le revizuim noi înșine. Căci sunt unele care, pe partea neascuțită, au dinți de ferăstrău. Când cei de dincolo prind pe vreunul cu așa ceva, îl lichidează pe loc. În sectorul vecin au fost găsiți oameni de-ai noștri, cărora li s-au tăiat nasurile și li s-au scos ochii cu

aceste baionete-ferăstraie. După aceea gura și nasul le-au fost umplute cu talaș și oamenii au murit sufocați.

Câțiva recruți mai au baionete de felul acesta; le îndepărtăm și le dăm altele în loc.

E drept că baioneta a pierdut din importanță. La atac e acum uneori moda de a se înainta numai cu grenade de mână și cu sapele. Sapa tăioasă e o armă mai ușoară și mai funcțională; nu numai c-o poți înfige sub bărbie, dar ai și posibilitatea de-a lovi cu ea și chiar cu mai multă eficacitate; îndeosebi când nimeresti pieziș între umăr și gât, poți spinteca lesne până la piept. Baioneta, în schimb, rămâne uneori înfiptă și atunci ești nevoit să-l lovești pe celălalt cu putere în burtă ca s-o scoți; între timp te pomenești uneori tu însuși străpuns de o baionetă. Ba, câteodată, se întâmplă ca baioneta să se și înțepenească.

Noaptea ni se semnalizează lansare de gaze. Așteptăm atacul și stăm cu măștile pregătite, gata să ni le smulgem de pe față în clipa când se va ivi prima umbră.

Se crapă de ziuă fără să se fi întâmplat ceva. Mereu huruitul ucigător de nervi – convoaie, convoaie, camioane, camioane – ce-or fi concentrând? Artileria noastră scuipă obuze peste obuze în direcția aceea, dar huruitul nu se curmă, huruitul nu se curmă...

Avem fețele obosite și ne ferim să ne uităm unii la alții.

— O să fie ca la Somme; acolo am avut după aceea șapte zile și șapte nopți de bombardament neîntrerupt, zice Kat posac.

I-a pierit umorul de când suntem aici și asta-i rău, căci Kat e o deșcă a frontului și are mirosul fin. Numai Tjaden e voios; se bucură de porțiile mari și de romul ce-l primim; ba e chiar de părere c-o să ne întoarcem tot atât

de nesupărați cum am venit și că n-o să se întâmple absolut nimic.

Aproape că așa s-ar și părea. Trece o zi după alta.

Stau noaptea în pâlnie, în post de ascultare. Deasupra mea, fuzeele și umbrelele luminoase se înalță și coboară. Sunt cu ochii în patru, încordat; inima îmi bate ca un ciocan. Tot timpul mă uit la ceasornicul cu cadran luminos; limbile nu vor să înainteze. Somnul mi se lasă pe pleoape; îmi mișc în cizme degetele de la picioare, ca să rămân treaz. Nu se întâmplă nimic până când îmi vine schimbul – numai huruitul de roți, dincolo. Încetul cu încetul ne liniștim și jucăm toată vremea scat și maus¹. Poate avem noroc.

Ziua, cerul e plin de baloane de observație. Se zvonește că ai de dincolo vor aduce și aici tancuri și aviație de infanterie la atacuri. Asta ne interesează însă mai puțin decât ceea ce se povestește despre noile aruncătoare de flăcări.

*

Ne trezim în toiul nopții. Pământul huruie. Greu bombardament e îndreptat asupra noastră. Ne tupilăm prin colțuri. Distingem proiectilele de toate calibrele.

Fiecare se îngrijește de efectele sale și se asigură din minut în minut că le are la-ndemână. Adăpostul de sub pământ se cutremură; noaptea e numai muget și trăsnet. În scăpărările de-o clipă, ne uităm unii la alții și scuturăm capetele cu fețe palide și buze încleștate.

Fiecare simte cum proiectilele grele sfârtecă parapetul tranșeei, cum răscolesc pereții și zdruncină cel mai înalt

1. Jocuri de cărți (n.tr.).

rând al blocurilor de beton. Deosebim izbitura mai surdă și mai sălbatică, asemănătoare cu lovitura de labă a unei fiare dezlănțuite, când obuzul lovește tranșeea în plin. Dimineăta, câțiva recruți sunt verzi la față și vomită. Nu sunt încă deprinși.

Încet-încet se prelinge în adăpostul din adâncuri o lumină dezgustător de cenușie, făcând să pălească fulgerele exploziilor. E dimineăta. În focul de artilerie se amestecă acum și mine percutante. Sunt cele mai turbate zguduituri ce s-au pomenit vreodată. În locul unde se prăvălesc fac masacru.

Schimburile pornesc afară, observatorii se întorc împleticindu-se, stropiți cu noroi, tremurând. Unul se întinde mut într-un colț și mănâncă; altul, un rezervist, plânge cu hohote: de două ori a zburat peste parapet din pricina presiunii de aer a exploziilor, fără să se aleagă cu nimic altceva decât cu un șoc nervos.

Recruții se uită la el. Asemenea lucruri sunt grozav de molipsitoare; trebuie să fim cu băgare de seamă, căci vedem buze care au început să pâlpaie. Bine că se face ziuă; poate că atacul va începe înainte de amiază.

Focul nu slăbește defel. Obuzele cad și în spatele nostru. Cât poți vedea cu ochii țâșnesc arteziene de glod și de fier. Bombardamentul acoperă o întindere foarte mare.

Atacul nu se dezlănțuie, dar focul continuă. Încetul cu încetul asurzim. Nu mai vorbește aproape nimeni. Nici nu ne-am putea înțelege.

Tranșeea noastră e ca și dispărută. În multe locuri nu e mai înaltă de o jumătate de metru și-i toată ciuruită de găuri, pâlnii și mormane de pământ. Drept în fața adăpostului nostru explodează un obuz. Imediat se face întuneric.